

ДЕМОКРАЦИЯ И ЧОВЕШКИ ПРАВА

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Септември 2020, брой 7

Георги Карасимеонов (Ред.)

Политическата криза в страната се задълбочава.

Протестите и ситуацията в страната доведоха до реакция от страна на европейските институции.

Победата на Нинова на вътрешнопартийните избори за лидер на БСП ще консолидира нейните позиции в навечерието на парламентарните избори.

ДЕМОКРАЦИЯ И ЧОВЕШКИ ПРАВА

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Септември 2020, брой 7

Съдържание

1.	ПОЛИТИЧЕСКАТА СИТУАЦИЯ	2
2.	СЪСТОЯНИЕ И РАЗВИТИЕ НА ПАРТИЙНАТА СИСТЕМА	5
3.	ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ	8
4.	ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРОГНОЗИ	9

1

ПОЛИТИЧЕСКАТА СИТУАЦИЯ

Протестите с исканията за оставки на правителството и на главния прокурор продължават вече трети месец. При откриването на есенната сесия на Народното събрание се проведе един от най-големите протести, който мина под надслов Велико народно въстание. Протестът започна още от сутринта, като се стигна до сблъсъци с полицията, която използва сълзотворен спрей, за да разпръсне протестиращите. Стигна се до десетки арести, включително и на лидера на Зеленото движение, част от Демократична България – Борислав Сандов, без да има основателна причина за това. Последва незабавна реакция на фракцията на европейските Зелени, които призоваха властите в страната да спрат с незаконните арести и незабавно да освободят Сандов, което се случи няколко часа по-късно. Вечерта на площад Независимост се събраха близо 80000 протестиращи като се стигна до ескалация на напрежението, след като провокатори и футболни агитки бяха изпратени с цел да опорочат протеста. Провокаторите замеряха с бомбички полицията в продължение на два часа, без тя да се намеси и да ги изведе от протеста. След като провокаторите си тръгнаха, полицията атакува протестиращите и разчисти площада. Бяха арестувани десетки граждани, повечето от които не са участвали в провокации. Това бе доказано в съда, който не уважи исканите мерки за задържане от страна на прокуратурата.

Насилието от страна на полицията на 2 септември не изплаши протестиращите и хиляди продължиха да протестират и в следващите дни. До този момент правителството отказва да подаде оставка, което задълбочава политическата криза в страната и води до още по-голяма ерозия на доверието към институциите и най-вече към управляващите.

Протестът на практика вече постигна голяма победа и тя е силният международен отзвук. Редица влиятелни европейски и американски медии ежедневно публикуват материали за протестите в България, говорейки за ширещата се корупция и мафиотизация на държавата. Стигна се до реакция на европейските институции, политици и различни политически партии в Европа.

В комисията LIBE на Европейския парламент се проведе изслушване на комисар Вера Юрова, като една

от точките бе ситуацията с върховенството на закона в България. Евродепутати от различни парламентарни групи зададоха остри въпроси към Юрова, като попитаха защо Комисията си затваря очите за ситуацията в България. Евродепутатите изказаха мнение, че корупцията в страната се явява сериозно предизвикателство за върховенството на закона и демокрацията, като правителството на Борисов е част от тази корупционна среда, а прокуратурата действа в интерес на управляващите или се използва за политическия репресии. Комисар Юрова заяви, че Механизмът на сътрудничество и проверка на този етап остава, като неговото отпадане ще зависи от решение на Съвета на ЕС. Според Юрова, в новия механизъм за върховенство на правото, който се отнася за всички страни членки, ще продължи да се наблюдава ситуацията в България. Тя подчерта, че частта за свободата на медиите ще бъде особено критична, заради системните проблеми, които се наблюдават в страната през последните години. Въпреки критиките за медийна концентрация от страна на европейските институции, Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) разреши на близкия до управляващите олигарх, Кирил Домусчиев – собственик на Нова телевизия и на редица други медии и сайтове, да закупи телевизия „Канал 3“ и няколко радиа, които до момента бяха собственост на депутата от ДПС Делян Пеевски.

Европейските депутати събраха подписка, която доведе до решение за дебат и в пленарната зала на Европейския парламент за ситуацията в България, който ще се проведе на 5 октомври. Подкомисията, която разглежда въпроси за корупцията в страните членки и в която бяха изслушани представител на правителството и българската прокуратура през август, изпрати въпроси до правителството и главния прокурор, на които очаква отговор. Част от въпросите, отправени към главния прокурор, Иван Гешев са: какво става с разследванията за къщата в Барселона и разследването от испанската прокуратура за пране на пари с участието на Бойко Борисов; има ли и на какъв етап е разследването със записите и снимките от спалнята на премиера; защо прокуратурата не разследва тези записи, а оповестява други, които са събрани в хода на досъдебни производства или изобщо не са част от него; и дали Гешев продължава да

твърди, че той е организиран изслушването в подкомисията, защото това не е вярно, и как се отнася към тази фалшива новина.

Реакции в подкрепа на протестите в България дойдоха от групите на Социалистите и демократите и на Зелените в ЕП, солидарност с протестиращите изказаха и редица евродепутати. С позиция излязоха и от парламентарната група на Германската социалдемократическа партия в Бундестага, която бе разпространена с официално прессъобщение. В нея се посочва солидарност с протестите, които са в името на проевропейски ценности. В позицията се посочва, че „демократията, върховенството на закона и борбата срещу корупцията са сред централните стълбове на европейската интеграция. Приветстваме факта, че тези ценности намират широка подкрепа сред българското население“.

Доклад на държавния департамент на САЩ за състоянието на икономическата среда в света, оповестен през месец септември твърди, че в България се наблюдава ендемична корупция, която спъва чуждите инвестиции и влияе на лошото състояние на бизнес средата въпреки ниските данъци.

Управляващите се направиха, че не забелязват всички тези реакции и критики. Нещо повече депутатът от ГЕРБ Тома Биков дори си позволи да обвини европейските медии, че публикуват по поръчка подобни материали, защото са платени от определени българи. Той отказа да посочи кои медии са поръчкови и кои българи са платили за тези публикации. Последва остра реакция от фондация „Конрад Аденауер“. В разпространена позиция на Медийната програма на фондацията за Югоизточна Европа са казва, че „в сериозните медии в Германия, никой не взима пари, за да прави репортажи - особено за текстове относно България“.

Силен обществен отзвук предизвика нахлуването по едно и също време на различни държавни служби в голямата верига за продажба на играчки „Хиполенд“. Причината за това е позиция на собственика на веригата Мариан Колев, който каза ден по-рано, че синът му е бил обгазен на протеста от полицията и изрази своето възмущение. Работещи в магазините „Хиполенд“ са сред протестиращите и това не е останало незабелязано от управляващите. Колев заяви, че съдружничка на близкия до премиера и олигарха Делян Пеевски – Александър Сталийски, му е предлагала да продаде бизнеса си и че ако не го направи, ще си има неприятности. Това стана поредното разкритие за рекет на бизнеса, след случая „Осемте джуджета“, в който бяха замесени имената на бивши и настоящи прокурори – казус, който е negliжиран от главния прокурор Иван Гешев.

По този повод, а и по отношение на случващото се в страната като цяло, Асоциацията на индустриалния капитал в България излезе с остра декларация. В нея

се посочва, че в страната има недостатъчна прозрачност и контрол върху обществените поръчки. Широко застъпено е усещането, че обществените поръчки се осъществяват на лобистко-партизански принцип и се използват за захранване на близки до властта бизнес кръгове. Според браншовата организация, корупцията се усеща повсеместно и ежедневно, а електронното управление закъснява отчайващо. За всяко производство енергоносители се определят по непазарен, лобистки принцип и „национално-предателски начин“. Качеството на законодателния процес и на законите е определено като слабо. Според индустриалците, крайно обезпокоителни са нови „злокобни практики“ като рекет, осъществен чрез инструментите на държавата с цел отнемане на бизнес; сплашване на бизнеса с цел политическо послушание; расте усещането за липса на правова държава и сигурност на частната собственост.

ДПС отказа да подкрепи проекта на ГЕРБ за нова конституция и свикване на Велико народно събрание, което на практика обезсмисли предложението. То трябва да събере 160 гласа, за да се стигне до свикване на Велико народно събрание, което няма как да се случи след като БСП и ДПС са против. Въпреки това ГЕРБ събра необходимите 120 гласа, за да внесе проекта си за конституция в Народното събрание. Това стана възможно след отстъпки от страна на ГЕРБ към исканията на Обединени патриоти, голяма част от които популистки, а други несъвместими със съвременните демократични стандарти, като въвеждане на образователен ценз при гласуване. Проектът бе подписан и от депутатите от Воля, което стана паралелно с получаването на две концесии за плажове във Варна за фирми на Веселин Марешки. Лидерът на Воля заяви, че не е чел проекта за конституция на ГЕРБ, но се е подписал, защото иска да даде шанс за дебат по темата.

С внасянето на този проект ГЕРБ и Борисов целят да печелят време. Идеята за нова конституция и конкретния проект станаха повод за силни критики от специалисти в областта на конституционното право и експерти. Той бе окачествен еднозначно като много слаб и „подигравка“ с конституцията, с гражданите и демокрацията в страната. Въпреки тези остри реакции и призови ГЕРБ да оттеглил проекта си, ръководството не го направи. От ГЕРБ лансираха още версията, че това е просто една чернова, около която ще се води дебат и че Великото народно събрание може след това да я промени както пожелае. Според експерти, принизяването на конституцията заради българския премиер, който се опитва да печели време и да избегне оставката, е най-голямото посегателство върху българския конституционализъм и демокрация в страната през последните 30 години.

Скандалите около конституцията и натрупаното напрежение в правосъдната система доведоха до оставката на правосъдния министър Данаил Кирилов.

Неговото място като министър зае досегашната му заместничка, Десислава Ахладова. Преди да стане зам. министър на правосъдието, Ахладова е била съдия и административен ръководител на Административен съд в град Перник.

Спорове предизвикаха и промените в Изборния кодекс, които ГЕРБ прави периодично преди изборите, за което страната търпи критики от Съвета на Европа и Венецианската комисия. Въпреки решението да се гласува машинно, ГЕРБ повече от година забавиха процедурата по закупуването на машини, което в момента прави невъзможно провеждането на изборите с машинно гласуване заради кратките срокове. От ГЕРБ решиха да прехвърлят процедурата по купуването на машините на Централната избирателна комисия, което не срещна одобрението на председателя на ЦИК, Стефка Стоева, която подаде оставка. Така ЦИК остава и до днес без председател, като нито една партия до момента не е номинирала кандидат, който да заеме мястото на Стоева. От ГЕРБ призоваха БСП да номинира кандидат, но социалистите отвърнаха, че това е задача на мнозинството, което трябва да поеме отговорността за неразбориите в изборния процес и ЦИК, които настъпиха заради техните решения и действия.

В крайна сметка, мнозинството прие изменения, които дават възможност да се гласува и с машини, и с бюлетини – по избор на всеки един гласоподавател. А резултатите от машинното гласуване ще се насяят ръчно в протоколите, като се вписва гласуването от разписката от машината при гласуване. Това съвсем обезсмисля машинното гласуване, защото идеята да бъде въведено в страната се дължеше на желанието да се избегне субективния фактор при попълване на протоколите – да се намалят грешките и възможните манипулации, за които има данни след всички избори. Президентът Радев наложи вето върху поправките на закона.

Президентът Радев отхвърли призивите на ДПС и Обединени патриоти за диалог с ГЕРБ и Бойко Борисов. Държавният глава заяви, че диалог е възможен само след като се изясни въпроса с „шкафчетата, пълни с пари и ключета злато“, въпроса с корупцията и задкулисният модел на управление. Радев посочи, че не може да има индулгенция за корупцията, защото всяко следващо правителство ще има самочувствието и спокойствието, че и то може да получи такава индулгенция. Борисов отвърна на Радев с коментар на снимките и записите като за първи път на практика призна за тяхната автентичност след като месеци наред твърдеше, че това е монтаж. Премиерът посочи, че записите са направени от една „прекрасна госпожа“ от обкръжението на президента, която е отишла при него докато го е нямало и е направила снимките, като е поставила в шкафа парите и златото. Борисов обаче пропусна да спомене, че вече се доказва от журналистическо разследване, че тези снимки са правени на различни дати, а на една от тях е самият той – спящ в собствената си спалня. От прокуратурата все още не са дали подробности за разследването на записите и снимките. Очевидно Борисов знае коя жена го е снимала, но не посочи нейното име. Намесването на президента Радев в някаква конспирация бе посрещната с ирония в публичното пространство.

Управляващите удължиха извънредна епидемиологична обстановка до края на ноември. Децата тръгнаха на училище при спазване на строги епидемични мерки. На този етап няма съществен ръст на заразените в страната. През летните месеци и въпреки протестите, по повод на които мнозина твърдяха, че ще има ръст на болелите, се стигна до стабилизация на броя на регистрираните с позитивни тестове. Очакванията са, че през есента ще се стигне до втора вълна, каквато тенденция вече се наблюдава в Европа. Твърде вероятно е правителството да използва ситуацията, за да се задържи на власт. Твърде вероятно е нови, по-строги мерки да доведат до гражданско недоволство и това да отприщи още по-голяма протестна вълна.

2

СЪСТОЯНИЕ И РАЗВИТИЕ НА ПАРТИЙНАТА СИСТЕМА

Антиправителствените протести ерозират електоралната подкрепа за ГЕРБ. Това показват редица социологически проучвания, проведени през изминалите месеци. Някои от тях дори вече показват, че БСП ги изпреварва по резултат, макар минимално и в рамките на статистическата грешка. Нежеланието на премиера да подаде оставка, както искат протестиращите, засилва негативните настроения към правителството и към ГЕРБ. Вицепремиерът Томислав Дончев заяви, че не може да се „управлява на инат“ и че ГЕРБ продължава да обмисля различни варианти за изход от кризата, включително и оставка на правителството.

Освен антиправителствените протести, предизвикателство пред ГЕРБ отправя и новият политически проект на бившия втори човек в партията – Цветан Цветанов. След като още миналия месец голяма група членове на ГЕРБ от областите Велико Търново, Видин, Русе и Ямбол напуснаха партията, сега това направиха и членове от Югозападна България. Към новата партия на Цветанов „Републиканци за България“ се присъединиха бившите кметове – на Благоевград – Атанас Камбитов, на Банско – Георги Икономов, на Сандански – Кирил Котев. ГЕРБ бе напусната и от 50 души от шуменската структура на партията, сред тях и координаторът по въпросите за малцинствата – Гюнай Исмаил. ГЕРБ напуснаха и 28 членове на партията в община Баните, Смолянска област, начело с общинския председател на партията – Венцислав Шишков. Той заяви, че ГЕРБ се е превърнала в диктаторска партия и че всички решения в областта се налагат силово от председателя на парламентарната група на ГЕРБ, Даниела Дариткова, която е депутат, избрана от Смолян.

От ГЕРБ заявиха, че няма разцепление в партията и не се притесняват от тези напускания. Те определиха напусналите партията като провалени кметове, които са загубили изборите и които не се ползват с добра репутация сред гражданите в тези райони.

В учредителния комитет на Републиканци за България се включиха бившата депутатка от ГЕРБ, която бе председател на парламентарната комисия по външна политика – Джема Грозданова, журналистът от Българската национална телевизия, Горан

Благоев, собствениците на закритата телевизия ВІТ – бизнесмените братя Вълеви от Чикаго, световният шампион по вдигане на тежести от близкото минало – Благой Благоев. Цветанов заяви, че новата партия ще бъде дясноцентристка – с основен приоритет евроатлантическите връзки и ориентации на страната. Той посочи, че партията няма да бъде лидерска и концентрирана около един човек, а ще разчита на експертизата и професионализма на хората в нея. В Учредителната декларация бе посочено, че страната се управлява без ясна визия за развитие като се призовава за спиране на противопоставянето и за възстановяване на диалога между институциите. Цветанов заяви, че подкрепя протестите и че изходът от кризата е оставка на правителството и предсрочни парламентарни избори, както и че до новата партия като визия най-близо стои Демократична България, с която Републиканци за България биха си сътрудничали след изборите. От Демократична България, обаче, отказаха коментар.

Кампанията за избор на лидер на БСП мина под знака на личните нападки между отделните кандидати. Опозицията в БСП направи опит да свика Национален съвет, за да блокира прекия избор, но не успя. Противниците на Нинова твърдяха, че вотът няма да бъде честен и ще има манипулации. Въпреки това, изборният ден премина нормално при висока избирателна активност. Изборът се проведе на 12 септември. Корнелия Нинова спечели убедително гласа с 81,5% процента от гласовете или 43 228 гласа. На гласували над 53 000 социалисти от малко над 80 000 членове на партията, което прави 67% избирателна активност. Основният конкурент на Нинова, Кирил Добрев спечели 14,9% от гласовете или 7 914 гласа, Красимир Янков – 2,1%, Валери Жаблянов 1,4%. След победата Нинова заяви, че членовете на БСП са показали, че са най-демократичната партия в страната и изрази удовлетвореност от добре организираната и проведена кампания, в която партията е показала висок професионализъм при организирането на прекия избор. Според Нинова, вотът е показал, че партията е единна и консолидирана, което опровергава внушенията, че се разцепва и е раздирана от противоречия. Кирил Добрев поздрави Нинова за победата, като ѝ пожела да вложи уси-

лия за спечелване на парламентарните избори. Той посочи, че е бил развенчан митът, че е кандидат на ГЕРБ или на вътрешната опозиция.

В реч пред делегатите на конгреса новоизбраният „стар“ лидер на БСП Корнелия Нинова заяви, че партията е показала зрялост и висока организационна и институционална култура по време на вътрешните избори. По думите ѝ БСП е доказала, че е европейска и демократична партия. Прекият избор е показал, че партията не е разединена, а единна с отстояване на целите и програмата си. Нинова обеща да превърне БСП в първа политическа сила. Тя заяви, че подава ръка на всеки, който иска да работи за доброто на България.

Основна задача на конгреса бе да избере нов Национален съвет на партията и 113 от неговите членове. Бившият лидер на партията, Михаил Миков си направи предварително отвод. В Националния съвет не попадна голяма част от опозицията на Нинова, като лидерът на ПЕС и бивш председател на БСП, Сергей Станишев, Георги Пирински, Димитър Дъбов, Валери Жаблянов, Красимир Янков, Атанас Мерджанов, Ангел Найденов, Катя Николова, Велислава Дърева, Юрий Асланов и др. Основният опонент на Нинова на изборите за лидер, Кирил Добрев бе избран за член на Националния съвет. Най-много гласове сред делегатите на конгреса събра Крум Зарков – един от утвърдилите се вече млади и перспективни политици в БСП. След него по брой гласове са Янаки Стоилов, Георги Свиленски, Румен Гечев и др.

Предстои Корнелия Нинова да избере Изпълнителното бюро на партията от членовете на Националния съвет. Новият състав на Националния съвет е успех за политическата линия на Нинова.

Междувременно 6 депутати от парламентарната група я напуснаха в знак на протест срещу Нинова и нейния стил на управление на партията.

Обединени патриоти също търпят съществена ерозия като част от управлението. Социологическите проучвания показват, че те са на ръба за прескачане на 4 процентовата бариера и е възможно да не намерят място в следващото Народно събрание. Това е и основната причина патриотите да настояват правителството да не подава оставка. Вицепремиерът Красимир Каракачанов предложи да бъде посредник между премиера и президента, за да бъде намалено напрежението, като заяви, че възможно решение би било нов кабинет на експертна основа в рамките на този парламент. Обединените патриоти подписаха внасянето на проект за нова конституция, като по тяхно настояване бяха включени някои крайни популистки текстове като въвеждане на образователен ценз при гласуване например, което е в пряко противоречие с редица международни и европейски конвенции. Патриотите настояха за увеличаване на

президентските правомощия и по тяхно искане бе променен Законът за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното управление, с която се дава възможност с референдум да бъде решаван въпросът за формата на държавно управление. Това предложение е противоконституционно, тъй като в действащата конституция ясно е записано, че това може да се прави единствено от Велико народно събрание. Опозицията заяви, че ще сезира по този въпрос Конституционния съд.

ДПС отхвърли възможността да подкрепи проекта за нова конституция на ГЕРБ още на старта на новия парламентарен сезон. От партията заявиха, че това е поредното посегателство върху българската демокрация и държавността, което ГЕРБ извършва. Според лидера на движението, Мустафа Карадайъ проектът на ГЕРБ отрича общочовешките ценности – свобода, мир, хуманизъм, справедливост и търпимост. По думите му, нова конституция може да бъде приета само след широк обществен дебат, в който бъдат включени голям кръг от експерти, а това може да стане само при спокойна и нормална обществено-политическа обстановка. ДПС издигна идеята за съставяне на експертно правителство в рамките на този парламент, който да излезе с ясна антикризисна програма. Според ДПС, страната има нужда от диалог и нормализация на политическата обстановка, затова правителството трябва да подаде оставка. От ДПС поискаха оставката и на президента Радев, защото той задълбочава кризата със своята неотстъпчивост и призивите, с които подкрепя протестиращите. ДПС, обаче, не подкрепя исканията за оставка на Иван Гешев, за което настояват протестиращите граждани и опозицията. Мотивът е, че не може политици да се месят в работата на независимата съдебна власт. Въпреки че реалният мотив по-скоро е друг – тиражираното в публичното пространство съмнение за близостта на Иван Гешев с депутата от ДПС Делян Пеевски, имал пряко отношение към неговото назначаване.

Воля подкрепи проекта на ГЕРБ за промени в конституцията, въпреки че преди това Веселин Марешки бе дал твърдо обещание, че няма да го направи. След подписването под проекта от депутатите на Воля, стана ясно, че правителството е дало на концесия два плажа във Варна на близки до Марешки. Лидерът на Воля отрече това да има нещо общо с промяната на решението му. В средата на месеца Апелативният съд във Варна осъди Марешки на 4 години затвор за изнудване, като отмени оправдателната присъда на първа инстанция. Марешки заяви, че ще обжалва и че не се притеснява, че може да влезе в затвора, защото е невинен. Той посочи, че тази присъда има политически оттенък и някой е решил, че това трябва да бъде отразено в предстоящия мониторингов доклад за върховенство на закона, за да се види, че и в България има осъдени политици. От БСП настояха Марешки да подаде оставка като зам. председател на Народното събра-

ние. Според социалистите е унижително за парламента нейният зам. председател да е осъден ефективно на 4 години затвор на втора инстанция и да продължи да заема поста.

Демократична България е формацията, която отбелязва най-съществен електорален ръст в хода на протестите. Най-големият позитив за Демократична България е, че те винаги са отстоявали позицията за реформа на прокуратурата, още в годините, когато лидерът на Да, България, Христо Иванов бе министър на правосъдието във второто правителство на Борисов. Тогава реформата, във вида, в който я бе предложило Министерство на правосъдието, бе блокирана от ГЕРБ и ДПС и това стана причина Христо Иванов да подаде оставка. Оттогава за формациите, които сега са част от Демократична България, реформата в съдебната система е приоритетна тема. Това е и основната причина голяма част от избирателите да ги припознават като автентични привърженици на реформи в съдебната власт, за което настояват и протестиращите.

Партията на Слави Трифонов „Има такъв народ“ подкрепя протестите, въпреки че не афишира с присъствието си да е сред говорителите на протеста. Трифонов заяви, че счита това за по-правилно, за да няма спекулации за партизиране на протестите. По думите му, най-голямата сила на тези протести е, че са граждански и че на тях има хора с различни партийни симпатии, които искат просто да живеят в нормална държава, а не в такава, която е завладяна от мафията. „Има такъв народ“ продължава да бъде с трети резултат в социологическите сондажи, само на 5% дистанция от БСП и ГЕРБ. Тошко Йорданов, един от сценаристите на Шоуто на Слави, който е и в ръководните органи на партията, заяви, че те няма да се коалират с ГЕРБ, БСП, ДПС, Воля или Обединени патриоти. За тях това са партии на статуквото, с които нямат допирни точки. Най-близо до тях виждат Демократична България, въпреки, че и те са участвали във второто правителство на Борисов. Тошко Йорданов заяви, че те няма да отстъпят от идеята си за електронно дистанционно гласуване и задължително гласуване, за които ще се борят в следващия парламент.

3

ОБЩЕСТВЕННОТО МНЕНИЕ

Вече няколко социологически проучвания показаха сериозно свиване в електоралната подкрепа за ГЕРБ, като Галъп дори показва малка, макар и незначителна преднина на БСП. Това показват данните от проучването им, проведено в началото на септември сред 807 избиратели. За БСП биха гласували 13,5%, а за ГЕРБ – 13,2%. И двете партии обаче отбелязват лек спад в подкрепата спрямо август, когато 13,9% от участниците в изследването заявяват подкрепа за БСП и 14,5% за ГЕРБ.

Партията на Слави Трифонов „Има такъв народ“ продължава да бъде с трети резултат, като за нея биха гласували 8,3% от анкетираните. ДПС са четвърти с резултат от 7,6% от респондентите. Демократична България са пети с 5,2% подкрепа. За Обединени патриоти биха гласували 2,7% от избирателите,

което прави проблематично влизането им в парламента. За движението на Мая Манолова, „Изправи се.бг“ биха гласували 2,2% от анкетираните, което е също на ръба на избирателната бариера. Воля е без шанс за влизане в парламента с подкрепата на 1,8% от избирателите.

За оставка на правителството и предсрочни избори се обявяват 59% от анкетираните. Създаването на втори кабинет в този парламент се подкрепя от 36%, а 43% не подкрепят подобна хипотеза.

Президентът Румен Радев остава най-одобряваната политическа фигура с 52% одобрение. На второ място е Слави Трифонов с 30% положителни оценки. Доверието в Бойко Борисов е 20%. Също толкова е и подкрепата към лидера на БСП Корнелия Николова.

4

ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРОГНОЗИ

Политическата криза в страната се задълбочава. Отказът на Борисов да подаде оставка, което искат протестиращите, води до повишаване на общественото напрежение. Електоралната ерозия на управляващата партия продължава, което намалява шансовете на ГЕРБ на предстоящите избори. Вече четвърти месец няма отговор от страна на прокуратурата за записите и снимките с Борисов, което потвърждава съмненията, че главният прокурор Гешев се ръководи от интересите на близки до правителството кръгове.

За първи път има толкова силен международен отзвук за България и публикации за корупцията в управлението в десетки авторитетни западни медии.

За пореден път се появи идеята за формиране на ново експертно правителство, което лансираха от ДПС и Обединени патриоти. Този вариант, който и Борисов би могъл да избере, има за цел това правителство да довърши мандата на Народното събрание и да не се стигне до предсрочни избори и служебно правителство на президента. Всъщност, възможността за формиране на служебно правителство при оставка на правителството е сред основните причини Борисов да се противопоставя на провеждането на предсрочни избори. Опасенията на премиера са, че президентът Радев ще нареди на служебния кабинет да започне разследване срещу него и на многобройните сигнали за корупция, свързани с управлението.

Протестите и ситуацията в страната доведоха до реакция от страна на европейските институции. Ще бъдат дебатът за България в Европейския парламент, който ще се проведе на 5 октомври и докладът по новия механизъм за върховенство на закона. Обвързването на разпределението на европейските средства с върховенството на правото и състоянието на демокрацията най-вероятно ще засегне и България, но ще бъде допълнителен стимул за бързи промени и реформи.

Победата на Нинова на вътрешнопартийните избори за лидер на БСП ще консолидира нейните позиции в навечерието на парламентарните избори. Същевременно шестима депутати от вътрешнопартийната опозиция се отцепиха от парламентарната група на партията и това може да засили вътрешнопартийните сблъсъци.

В страната се очертава силна анти-ГЕРБ мобилизация, която ще намери израз в електорална подкрепа за различни политически партии. По-важното в случая е дали тези партии ще намерят съгласие за широки реформи, включително конституционни промени, свързани с отчетността на главния прокурор и намаляване на неговите правомощия. По този въпрос има широк обществен консенсус, който е основна предпоставка, която може да даде импулс на партиите да направят тази реформа, която е ключова за промяна на ситуацията в страната и за започване на реална борба с корупцията.

ЗА АВТОРА

Професор, доктор на философските науки, **Георги Карасимеонов** е преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, директор е на Института за политически и правни изследвания. От 1991 до 1998 г. е председател на Българската асоциация за политически науки. От 2008 до 2012 г. е ръководител на катедрата по политология в СУ „Св. Климент Охридски“.
karasimeonov@gmail.com

ИЗДАТЕЛ

Фондация Фридрих Еберт | Бюро България
Ул. Княз Борис I 97 | 1000 София | България

Отговорен редактор:
Хелене Кортлендер | Директор, ФФЕ, Бюро България
тел.: +359 2 980 8747 | факс: +359 2 980 2438
<http://www.fes-bulgaria.org>

Заявки / Контакт:
office@fes.bg

Използването с търговска цел на всички, издадени от Фондация Фридрих Еберт (ФФЕ) публикации, не е позволено без писменото съгласие на ФФЕ.

ЗА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Фондация Фридрих Еберт България издава „ПОЛИТ-БАРОМЕТЪР“ от 2000 година насам, анализирайки актуалните и дългосрочни политически процеси и идентифицирайки тенденциите в българската политика със специален фокус върху политически партии като главни актьори на демокрацията.

В ситуация, в която качеството и безпристрастността на българските медии са под въпрос, имаме за цел да предоставим на българските и чуждестранните читатели научна основа за по-нататъшна политическа дискусия.

<http://www.fes-bulgaria.org>

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Септември 2020, брой 7

Политическата криза в страната се задълбочава. Отказът на Борисов да подаде оставка, което искат протестиращите, води до повишаване на общественото напрежение. Електоралната ерозия на управляващата партия продължава, което намалява шансовете на ГЕРБ на предстоящите избори.

Протестите и ситуацията в страната доведоха до реакция от страна на европейските институции. Ключови ще бъдат дебатът за България в Европейския парламент, който ще се проведе на 5 октомври и докладът по новия механизъм за върховенство на закона.

Същевременно шестима депутати от вътрешнопартийната опозиция се отцепиха от парламентарната група на партията и това може да засили вътрешнопартийните сблъсъци.

Повече информация по темата ще намерите тук:
<http://www.fes-bulgaria.org>